

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0425U000379

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-11-2025

Статус: Підтверджена МОН

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ МОН №1618 від 11.12.2025 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Харітоненко Леся Анатоліївна

2. Lesia A. Kharitonenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3870-8154

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 13.00.04

Назва наукової спеціальності: Теорія і методика професійної освіти

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 20-11-2025

Спеціальність за освітою: Українська філологія. Наукова освіта. Наукова комунікація.

Місце роботи здобувача: Національний центр "Мала академія наук України"

Код за ЄДРПОУ: 32827468

Місцезнаходження: вул. Дегтярівська, Київ, 04119, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України та Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.053.01

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.35, 14.37.27, 16.31.51

Тема дисертації:

1. Підготовка учителів української мови і літератури ЗЗСО до формування кейсу професійної майстерності
2. Preparing teachers of Ukrainian language and literature for the formation of a professional mastery case

Реферат:

1. У дисертації уперше обґрунтовано теоретичні і методологічні засади фахової підготовки учителів української мови і літератури ЗЗСО для формування кейсу професійної майстерності. Розроблено модель організації підготовки учителів української мови і літератури ЗЗСО до формування кейсу їх професійної майстерності з обґрунтуванням у цільовому, методологічному, методичному, змістовому та діагностичному блоках та верифіковано з експертним оцінюванням. Розроблено та обґрунтовано методику організації освітнього процесу формування кейсу професійної майстерності в учителів української мови і літератури ЗЗСО. Розроблено та обґрунтовано структуру та зміст забезпечення формування кейсу професійної майстерності у фаховій підготовці вчителів української мови і літератури ЗЗСО, який охоплює низку кейсів: предметно-знанневий, методичний, самоосвітньо-рефлексивний, культурологічний, комунікативно-психологічний, творчо-креативний, дослідницько-аналітичний та обґрунтовано їх призначення. Розроблено

алгоритм поетапного формування кейсу професійної майстерності в межах фахової підготовки вчителів української мови і літератури ЗЗСО та їх професійного розвитку. Розроблено критеріальний апарат оцінювання рівнів (низький, середній та високий) сформованості кейсу професійної майстерності учителів української мови і літератури ЗЗСО за критеріями – технологічної цифровізації; професійної мобільності; професійного розвитку. Сформульовано в авторській інтерпретації дефініції «професійна майстерність учителів української мови і літератури ЗЗСО»; «кейс професійної майстерності учителів української мови і літератури закладів загальної середньої освіти». Уточнено контент нормативно-правового регулювання кваліфікаційних вимог до підготовки учителів української мови і літератури ЗЗСО до формування кейсу професійної майстерності у ході проблемного аналізу загальних положень. Розкрито структурно-організаційні і структурно-функціональні особливості фахової підготовки вчителів української мови і літератури ЗЗСО у національних і зарубіжних закладах освіти у ході компаративного аналізу.

2. The dissertation research achieved its aim of modernizing the training of teachers of Ukrainian language and literature in general secondary education institutions (GSEI) for the formation of a professional mastery case, based on theoretical and methodological principles for its implementation in institutions of higher education. The object of the study – professional training of teachers of Ukrainian language and literature in GSEI for the formation of a professional mastery case – was defined, substantiated, and disclosed, as well as the subject of the study – the educational process of forming a professional mastery case in Ukrainian language and literature teachers in GSEI. For the first time in the dissertation: the theoretical and methodological foundations of professional training for teachers of Ukrainian language and literature in GSEI for the formation of a professional mastery case were substantiated; a model of organizing the preparation of teachers of Ukrainian language and literature for the formation of their professional mastery case was developed, substantiated, and verified; a methodology for organizing the educational process to form a professional mastery case in teachers of Ukrainian language and literature in GSEI was designed and substantiated; the organizational and pedagogical conditions ensuring professional training were determined (integration of modern nationally-oriented and digital educational strategies; development of flexible competencies and adaptability to current challenges; fostering of pedagogical leadership and cultural diplomacy); the structure and content of formation the professional mastery case in the training of teachers of Ukrainian language and literature in GSEI were developed and substantiated. The structure includes several components: subject-knowledge, methodological, self-educational-reflective, cultural, communicative-psychological, creative-innovative, research-analytical, and their purposes were defined and justified; an algorithm for the step-by-step formation of a professional mastery case within the framework of professional training and professional development of the teachers was created; a set of evaluation criteria and levels (low, medium, high) for assessing the formation of the professional mastery case of teachers of Ukrainian language and literature was developed, based on such criteria as technological digitalization, professional mobility, and professional development; the content of regulatory and legal requirements for the qualification of teachers of Ukrainian language and literature in GSEI for forming a professional mastery case was refined through problem analysis of general provisions; structural-organizational and structural-functional features of professional training in national and foreign educational institutions were analyzed comparatively; the author's interpretations of the definitions "professional mastery of teachers of Ukrainian language and literature in GSEI" and "professional mastery case of teachers of Ukrainian language and literature in general secondary education institutions" were formulated; theoretical, methodological, and practical aspects of organizing the educational process for training the teachers to form a professional mastery case were further developed. In the first chapter, "Theoretical Foundations of Professional Training of Teachers of Ukrainian Language and Literature in GSEI for the Formation of a Professional Mastery Case," a problem-based analysis of the regulatory content and a comparative analysis of structural-organizational and structural-functional components of teacher training in national and international educational institutions were conducted. The methodological framework for the conceptual and categorical content of professional training was substantiated. In the second chapter, "Methodological Principles of Organizing the Professional Training of Teachers of Ukrainian Language and Literature in General Secondary Education Institutions (GSEI) for the Formation of a Professional Mastery Case", the organizational and

pedagogical conditions for ensuring the professional training of Ukrainian language and literature teachers in GSEI for the formation of a professional mastery case were developed and substantiated. These include: integration of modern nationally-oriented and digital educational strategies; development of flexible competencies and adaptability to contemporary challenges; fostering pedagogical leadership and cultural diplomacy. Additionally, the methodology for organizing the educational process aimed at forming the professional mastery case in teachers of Ukrainian language and literature in GSEI was developed, along with the structure and content for ensuring the formation of the professional mastery case in the curricula of professional training programs for these teachers.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

1. Харітоненко Л.А. Практика формування кейсу професійної майстерності учителів української мови і літератури ЗЗСО. Інноваційна педагогіка. 2023. Випуск 61. Том 2. С.30-35
2. Харітоненко Л.А., Рідей Н.М. Кейс професійної майстерності вчителя української мови і літератури. Наукові інновації та передові технології. 2025. № 3(43). С.1805-1817.
3. Kharitonenko L. Innovations and traditions in Ukrainian language teaching at the educational establishments of Ukraine: cases, models of the future. *Futurity Education*. 2022. №2(1), pp. 57-71. (Index Copernicus).
4. Kharitonenko L. Analysis of innovative methods of Ukrainian language teaching at the educational institutions of general secondary education. *Futurity Education*. 2022. №2(2), pp.52-64. (Index Copernicus).
5. Kharitonenko L. STEM office of the Ukrainian language of the institution of general secondary education (Ukrainian experience). *Futurity Education*. 2022. № 2(4), pp. 44-52. (Index Copernicus).
6. Харітоненко Л.А. Інформаційно-технологічні засоби підтримки кейсу професійної майстерності учителів української мови і літератури ЗЗСО. Наукові орієнтири: теорія та практика досліджень: збірник наукових праць з матеріалами III Міжнародної наукової конференції, м. Ужгород, 17 травня, 2024 р. С. 253-254.
7. Науменко В.О., Харітоненко Л.А. Уроки літературного читання в 3 класі: методичний посібник для вчителя. Київ: Генеза. 2014. 272с.
8. Харітоненко Л. Символ щастя – лелека. Все для вчителя: інформаційно-практичний бюлетень. 2010. №31-32. С. 73-74.
9. Науменко В., Харітоненко Л. Календарне планування з читання за "Читанкою" (3 клас). Початкова школа: науково-методичний журнал. 2012. № 8. С.27-31.
10. Харітоненко Л. Інформаційний портфель учителя початкової школи. Інформаційне забезпечення навчального процесу. 2013. №8. С.91-94.
11. Харітоненко Л. Літературне читання: творчі завдання для 2-го класу. Учитель початкової школи: науково-методичний журнал, 2013. №6. С. 13-15.
12. Харітоненко Л. Рухомі картинки: активізація діяльності учнів на уроках читання. Учитель початкової школи: науково-методичний журнал. 2014. № 4. С. 24-27.
13. Харітоненко Л. Творчі вправи і завдання заохотять до навчання: прийоми роботи на уроках літературного читання у 3-му класі. Учитель початкової школи: Науково-методичний журнал, 2014. №10. С.30-33.

- 14. Харітоненко Л. Літературне читання: прийоми роботи з учнями 4-го класу. Учитель початкової школи: науково-методичний журнал, 2015. № 9. С.28-30.
- 15. Харітоненко Л. Я у світі. Картки. 3-4 класи/ упорядник М. Пристінська. Київ: «Видавничий дім «Перше вересня». 2015. 88с.
- 16. Захарійчук М.Д., Стратілат І.Д., Харітоненко Л.А. Українська мова: книжка для вчителя: календарне планування та розробки уроків, 4 клас. Київ: Грамота. 2015. 216с.
- 17. Харітоненко Л. З літературою на «ти». Література в школах України: науково-методичний журнал. 2021. № 3(477). С.18-22.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0117U004914, 0122U000046

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рідей Наталія Михайлівна
2. Nataliia M. Ridei

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5553-059X

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=4LVllgcAAAAJ&hl=uk>;
<https://www.webofscience.com/wos/author/record/K-9259-2018>;
<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55389896500>

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Толочко Світлана Вікторівна
2. Svitlana V. Tolochko

Кваліфікація: д. пед. н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1585-7328

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=o6zKlCgAAAAJ&hl=ru>

Повне найменування юридичної особи: Інститут проблем виховання Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 24592608

Місцезнаходження: вул. М. Берлінського, Київ, 04060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Арістова Наталія Олександрівна

2. Nataliia Aristova

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0943-8039

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 02141221

Місцезнаходження: вул. Богдана Хмельницького, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Рідей Наталія Михайлівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Матвієнко Олена Валеріївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кліваденко Наталія Іванівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна